

J. F. Dullesovo večno romanje ni v čast ameriškemu ugledu

S pogostimi obiski državnih tajnikov v Evropi se izpodkopava tla našim ondotnim ambasadorjem.

WASHINGTON — Senator Bridges, republikanec iz N. H., je v nedeljo objavil poročilo, v katerem je rečeno, da so pogosta potovanja državnega tajnika Dullesa in njegovih predhodnikov v inozemstvu v škodo ugledu in prestižu ameriških ambasadorjev tam.

Poročilo, o katerem ni državnih tajnik Dulles še nič komentiral, je pripravil Julius Klein od čikaškega urada za javne odnose, ki je rezervni brigadni general.

Poročajoč o svojem potovanju preteklega septembra po inozemstvu, pravi Klein:

"Eno najbolj neljubih in mučnih dejstev, ki sem jih ugotovil glede ameriških diplomatov v Evropi, je zapadenost v tem, da mi sami izpodkopavamo tla emisarjem, ki smo jih sami poslali v Evropo, da nas tam zastopajo. Izmikamo jim tla pod nogami zlasti s pogostimi potovanji državnih tajnikov v Evropo, kjer osebnostno uravnavajo naše odnose." (Z drugimi besedami: Kakaj neki imamo tam svoje poverjenike - ambasadorje?)

Dalje je Klein dejal, da so naši karierni diplomati čisto do kaj slabi predstavniki, ker niso dovolj plačani in včasih tudi ne dovolj izvežbani za svoje položaje.

NAJNOVEJŠE VESTI

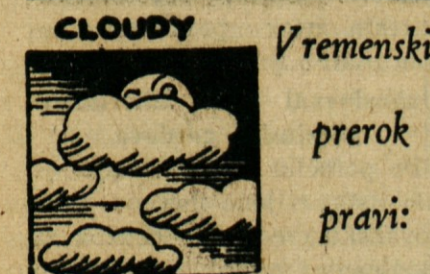
COLUMBUS, O. — Governerjevo poročilo o stanju države, ki ga je prebral governer večeraj pred državno zakonodajo, je bilo od strani republikancev z večjim zadovoljstvom vzeto na znanje, kakor vsa njegova prejšnja poročila.

SAN JOSE, Costa Rica. — Nek vladni uradnik je izjavil, da so se večeraj kostariške čete spopadle z neko oboroženo silo v severni Costa Rici. Pri vladnih četah sta bila dva ranjena.

WASHINGTON. — Vlada Združenih držav je večeraj naznanila, da so Sovjeti pristali, da izpuste iz ujetništva Pvt. William Verdine, zadnjega izmed treh Amerikancev, ki so jih držali vse doslej v Sovjetski zvezi.

CLEVELAND. — Župan Anthony J. Celebrezze želi rekrutirati do sto pomožnih policistov, ki bi delali brezplačno, da bi imeli policisti v avtomobilih več prilike posvetiti se ponoči patroliranju nevarnih distriktov.

Požar na sodišču
ZANESVILLE, O. — V sodnem poslopju, ki je staro nad 80 let, je nastal požar, ki je povzročil občutno škodo.

Danes oblačno, popoldne in ponoči sneg.

Društva - pozor!

Vsa društva, ki oglašajo v "Društvenem imeniku" svoje odbore in javljajo v listu svoje seje in prireditve, prosimo, da nove odbore čimprej pošljejo. Ona društva, ki doslej še nimajo svojega odbora v našem "Društvenem imeniku," vabimo, da ga pošljejo in prilože pismu nakaznico za \$10 kot plačilo za letni oglas.

London za kompromise s Sovjeti, toda kdo jih bo plačal?

V Londonu govore o kupčijah, ki bi bile v škodo vsem svobodnim in nesvobodnim narodom sveta.

LONDON. — V Londonu so že dolgo na delu z izvedbo raznih kompromisov s sovjetskimi ter ostalimi komunisti.

Ko so bili zavezniki v Koreji še v boju s komunisti, so v Londonu že sklepali trgovske pogodbe s Sovjeti in komunistično Kitajsko. Da se je danes treba hitro začeti pogajati z Moskvo, govore največ v delavski stranki. Ko so v parlamentu v Londonu glasovali o pariških dogovorih in sporazumih, se je delavska stranka v celoti vzdržala glasovanja. V Londonu tudi govore, da je treba takoj žrtvovati Čangkajšeka; sicer pa bodo to vprašanje kitajski komunisti sami uredili, ker da bodo kmalu zasedli ne samo otočje ob obali, ampak tudi Formozo. Tako govore v Londonu. Žrtve take kupčije bi bili tudi narodi, ki bi v Evropi bili še za dolgo dobo let prepuščeni kontrolni in tiraniji Moskve.

To bi bil okvir te kupčije. — Ali bo uspela? Zavezniki sklepajo sleherni dogovor meneč, da je kos opeke v zgradbi miru, Sovjeti pa le, ker menijo, da je korak naprej za komunistično vsega sveta.

Gradnja novih letal, ki bodo nosila 80 ton

Dosedanja največja transportna letala so sposobna nositi več gasolinskih trukov ali 222 mož.

WASHINGTON. — Harold E. Talbott, tajnik zračne sile, je izjavil, da gradijo Združene države zdaj ogromna transportna letala XC-132, ki bodo sposobna nositi 80 ton.

To pomeni, da bodo ta nova letala lahko nosila trikrat težji tovor kot ga morejo nositi doslej največja transportna letala C-124B Globemaster tipa. — Globemaster more nositi več gasolinskih trukov ali 222 mož.

Tajnik letalske sile je dalje izjavil, da ima letalstvo še veliko in sijajno bodočnost.

Pojasnitev slučaja mrtvega otroka

ELYRIA, O. — Iz Cumberlanda, Md., se je vrnila semkaj neka 22 let stara ženska, ki je povedala, da je bilo dete, ki so ga našli mrtvo v kovčku v nekem trailerju, njeno. Rekla je, da je bilo dete mrtvorojeno. Ko ga je porodila, ni bila še poročena, radi česar je bila v veliki zadregi ter spravila dete tja, kjer so ga pozneje našli. Medtem se je poročila z detetovim očetom, vendar mu ni o tej zadevi ničesar omenila.

Obsojeni dr. Sheppard na pogrebu svoje matere

Bil je ves čas miren in zbran, le v pogrebnem zavodu je ob pogledu na mrtvo mater jokal.

CLEVELAND. — V ponedeljek popoldne so se trije sinovi Mrs. Ethel Niles Sheppard poslovili na pokopališču od svoje mrtve matere. Eden med njimi, dr. Sam Sheppard, ki je bil spoznan za krivega umora svoje žene, je stal ob grobu priklenjen na šerifa Michaela J. Ucello-a.

Prav nalahno je snežilo, ko je Rev. Alfred C. Kreke opravil pogrebne molitve. Poleg dr. Sama sta stala njegova brata dr. Richard in dr. Stephen Sheppard, za njima ostali člani rodbine.

Iz bližnjega grmičja, kakor ga je običajno dovolj na vsakem pokopališču, je zrla mnogo zvedelo oči ljudi, ki so prišli gledat ta žalostni prizor.

Zunaj pokopališča so bile ceste na obeh straneh natrpane z avtomobili ljudi, ki so prišli, da ujamejo pogled na dr. Sama.

Ko so bili obredi končani, so se pogrebci obrnili ter odšli. Dr. Sam je stopal med dvema šerifoma, na katerih zapestiji je bil priklenjen.

Obsojenčevi želji, da bi mu bilo dovoljeno ustaviti se v Bay Village, kjer bi obiskal svojega bolnega očeta, šerif Ucello ni ugodil. Obsojenec je bil ves čas popolnoma miren in zbran. — V pogrebnem zavodu pa je jokal ob pogledu na mrtvo mater.

Odklonitev kandidatov ki se dajo prositi za sprejem nominacije

Knowland je rekel, da ni nikoli verjel v doktrino o nenadomestljivosti tega ali onega moža.

WASHINGTON. — Wm. F. Knowland, republikanski voditelj v senatu, je izjavil, da republikanska stranka leta 1956 ne bo hotela kandidatov, katere bi bilo treba prositi, da sprejmejo nominacijo.

"Predsednik Eisenhower se bo moral sam odločiti, ali bo še kandidat ali ne", je rekel senator. "Jaz mislim, da niti on niti stranka nočeta kandidata, ki bi ga bilo treba prositi in nagovarjati, naj sprejme kandidacijo."

Sen. Knowland je dalje rekel, da ni nikoli verjel v doktrino o nenadomestljivem možu", zato se tudi ne strinja z onimi, ki menijo, da republikanska stranka brez Eisenhowerja ne more zmagati leta 1956.

Dejal je, da se bo odločil, ali bo podpiral Eisenhowerja ali ne, takrat, ko bo slišal, da se je Eisenhower odločil za ponovno predsedniško kandidacijo. In pripomnil je, da ne bo imel nikakega opravka in zveze z morebitnim "draftanjem" Eisenhowerja.

Remonov kabinet ostane

PANAMA. — Predsednik Jose Ramon Guizado je sklenil, da bo obdral ves kabinet svojega umorjenega predhodnika, preds. Jose Antonio Remona.

Stalinov sin v ječi

BERLIN. — Amerikanci, ki so jih izpustili Sovjeti pretekli teden, so povedali, da je general Vasilij Stalin, sin umrlega diktatorja Stalina, v zloglasni Lubanka ječi v Moskvi.

John H. Noble, ki je bil skoraj deset let v sovjetskem ujetništvu v Vorkuti, je izjavil, da so mu to povedali drugi ujetniki, ki so prišli iz ondotne jetnišnice.

Ameriški general slavi žilavost jugoslov. vojaštva

Prav tako je pohvalil jugoslov. vojaštvo radi njegovega razumnega ravnanja z modernim ameriškim orožjem.

BEOGRAD. — General Orval R. Cook, pčdpoveljnik ameriških čet v Evropi, se je pretekli teden zelo pohvalno izrazil o jugoslov. vojaštvu ter slavil njegovo žilavost. Prav tako je pohvalil bistroumnost in sposobnost tega vojaštva, ki jo izkazuje z ravnanjem pri uporabi ameriškega orožja.

General je govoril na beograjskem letališču pred svojim odletom v Pariz iz Jugoslavije, kjer se je zadrževal tri dni.

On je bil drugi ameriški general s štirimi zvezdami, ki je obiskal Jugoslavijo. Pred dvema letoma je bil tu prvi tako visok general. — Thomas T. Handy.

General Cook je dejal, da nima njegov obisk Jugoslavije nikakega političnega ali strateškega pomena. Dejal je, da je hotel le obiskati deželo, ki prejemata ameriško vojaško pomoč.

Hansel in Gretel - v marksistični verziji

Mesto na staro čarovnico nalletita otroka na kapitalističnega veleposestnika, ki ju hoče zaslužniti.

MONAKOVO. — Češki komunisti so predelali in pregnjavili znano nemško otroško pripovedko 'Hansel und Gretchen' v otroško igro, kateri pa so dali marksistično obeležje.

Po komunistični verziji so roditelji Hansela in Gretel zadržni kmetje, ki v svoji združni zadovoljno živijo in z radostjo izpolnjujejo svoje kvote in norme.

Lepega dne pa se Hansel in Gretel odpravita sama na polje in od tam v gozd, kjer zaideta in se kmalu znajdeta v "sovražnem zapadnem kapitalističnem svetu."

Mesto stare brezzobe čarovnice s kljukastim nosom, pa srečata nekega kapitalističnega veleposestnika, ki ju je opazil iz svojega veličastnega gradu ter nemudoma uvidel, da bo imel z njima dva poceni oziroma zastonska delavca. Toda otroka prekrižata njegove račune ter srečno pobegneta z njegovega gradu nazaj v češko "ljudsko demokracijo".

V nesreči ubita žena

SYRACUSE, N. Y. — Tukaj sta bila v avtni nezgodi ubita dva novoporočena moža, njuni ženi pa sta bili težko ranjeni. Nesreča se je zgodila na Route 11, kjer je njihov avtomobil namokri ali poledeneli cesti zdrknil ter se prekučil.

Inavguracija governerja Lauscheta je potekla v znamenju svečanega relig. razpoloženja

Governer je bil zaprižen z roko na sv. pismu in s prstom na verzu, ki se glasi: "On ti je pokazal, o človek, kaj je dobro; kaj zahteva Gospod od tebe, kakor da postopaš pravično, ljubiš usmiljenje in stopaš ponižno ob Bogu?"

COLUMBUS, O. — Peto ustoličenje globoko ginjenega governerja Franka J. Lauscheta je prevladovalo svečano religiozno razpoloženje. Globoko občutje ni prešinjalo samo governerja, marveč tudi vse ostale, ki so prisostvovali ustoličenju.

Inavguracija 59 let starega sinu priseljenih slovenskih staršev se je pričela v ponedeljek cpoldne. Invokacijo je govoril Rt. Rev. Hazen G. Werner, škof metodistovske Cerkve.

Governer Lausche, ki je bil opravljen v običajni temni obleki in s temnordečim nageljnomo v gumbnici, je bil vidno ganjen in čuvstveno prevzet pri tem svojem petem ustoličenju, kakršnega ni doživel še nikoli noben governer pred njim.

Ko je zbor Columbus Girls Choir zapel "Ave Maria", je governer mirno sedel, krčevito stiskajoč robcček v svoji roki. — Od časa do časa je dvignil roko z robčkom ter si otrl solze, ki so mu pripolzele iz oči.

Ob njem je sedela njegova žena Jane, skoraj prav tako ginjena in prevzeta kakor njen mož, vendar se je od časa do časa nasmešnila prijateljem in znancem, ki jih je videla okoli sebe. Toda večinoma je sedela, — kakor governer, z zatisnjenimi očmi.

Roka na sv. pismu
Po molitvi, ki jo je molil rabbin Jerome D. Folkman iz Tempļa izraelskega, je governer vstal, stopil naprej ter prisegel pred predsednikom Vrhovnega sodišča države Ohio, sodnikom Weigandtom.

Ko je governer prisegal, je njegova roka počivala na svetem pismu, odprtem ob šestem poglavju knjige Micaha, preroka Stare zaveze. — Ob prisegi

Glas pevke-zamorke je podrl trdno in visoko zidovje Jerihe

Zamorke je pela vlogo Čarovnice v Verdijevi operi, v kateri je nastopila tudi Zinka Milanov.

NEW YORK. — Zamorski pevki Marian Anderson so bile pretekli teden uresničene njene najbolj fantastične sanje, ko je pela važno vlogo v sloviti Metropolitan operi.

Ta njen nastop je bil zares velik in značilen dogodek ne le zanjo, marveč za vso deželo. — Kontraaltistka Marian Anderson je prva svojega plemena, ki je postala članica ansamble ter slavne, 71 let stare operne družbe. S to vlogo je dosegla vrhunec svoje briljantne kariere mednarodne koncertne pevke, ostalim pevcem njenega plemena pa pomeni njen nastop otvoritev vrat k novim priložnostim.

Miss Anderson je pela vlogo Čarovnice v predelani Verdijevi "Maškeradi". V operi so nastopili tudi pevci drugih slovečih imen, med njimi jugoslovanska primadona Zinka Milanov.

Kakor Jozve, tako je tudi ta pevka dolgo naskakovala Jeriho, dokler se niso visoki in debeli zidovi pod silo in lepoto njenega glasu porušili.

Razne drobne novice iz Clevelanda in te okolice

Marijini častilci— Kdor bi želel imeti v svojem domu za 24-urno češčenje kip Fatimske Marije, naj pokliče Mrs. Sray, UT 1-4385.

V Florida— Mr. in Mrs. Joseph Demshar, znani stavbenik, ter John Drennik, lastnik Drennik Beverage Co. odlete v petek na počitnice v Florida. Dosti in dobre zabave!

Pozdravi iz Kalifornije— Mr. in Mrs. Ralph Skolar, z E. 169 St., pošljata svojim prijateljem in sodelavcem pozdrave z sončne Kalifornije.

Tretja obletnica— V petek ob 6:45 bo v cerkvi Naše Gospe na Neff Rd., sv. maša za pok. Mildred Omahen v spomin 3 obletnice njene smrti.

Peta obletnica— V petek ob 7:15 bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Agnes Bavec v spomin 5 obletnice njene smrti.

Deseta obletnica— V nedeljo ob desetih bo v cerkvi sv. Vida sv. maša za pok. Albina Dolenc v spomin desete obletnice smrti.

Kulturni filmi— V petek zvečer ob osmih bo v Norwood Branch Library predstava kulturnih filmov. Vstop prost. Otroci le v spremstvu odraslih!

Za narodno varnost— The Lake Shore Auxiliary in Post No. 273 of the American Legion vabita na predstavo filma o razstrelitvi vodikove bombe in o načrtu za obrambo dežele v četrtek 13. januarja, v prostorih na 6131 St. Clair Ave. Med gosti bo tudi direktor civilne obrambe J. Pokorny.

Pogreb pok. Kampa— Pogreb pokoj. Fred Kamp bo v sredo zjutraj ob 8:45 iz Jos. Zele in Sinovi pogrebnega zavoda, 458 E. 152. St. ter v cerkev sv. Jeroma ob 9:30 uri in nato na Calvarija pokopališče.

Nov odbor— Podružnica št. 10 SZZ ima za leto 1955 sledeči odbor: duhovni vodja Victor J. Cimperman, predsednica Mary Urbas, podpredsednica Frances Salmich, tajnica Sylvia Jansa, — 15501 School Ave., UL 1-1843, blagajničarka Filomena Sedej, zapisničarka Martha Batich; nadzornice Jennie Kosir, Amalia Novak, Mary Camlah, poročevalka Tončka Repič. Seje vsak drugi torek v mesecu v Slov. domu na Holmes Ave.

CLEVELAND. — Dr. Richard A. Sheppard, 65 let stari oče dr. Samuela Shepparda, ki je že pred dnevi zbolel za pljučnico, je postal slabši. Prepeljali so ga v Cleveland kliniko, ker je postalo njegovo zdravstveno stanje kritično.

WASHINGTON. — Visoki ameriški vojaški poveljniki in prominentni republikanski senatorji so večeraj priporočili blokiranje Rdeče Kitajske, ako odgovode vsa druga sredstva, da bi slednja izpustila zaprte ameriške letalce.

Siba novo mašo poje! BRAZIL, Indiana. — Sodnik Robert F. Stewart je povedal zakoncem, ki sta se mu prišla pritožiti, da jih je učitelj naložil njunemu sinku na zadnico, da je prav storil in da ima pravico za to.

Dr. Josip Mal:

Zgodovina slovenskega naroda

Veliki francoski prevrat in slovenske dežele

9. ŠOLSTVO

Reforme pod Avstrijo

V takih okolnostih oblasti tu di niso mogle prestrogo ocenjevati in presojati delovanja velike večine učiteljev. Skušale so večkrat le s svojim svetom vplivati. Ko je n. pr. leta 1787 naznanila celjska kresija željo ljudi, naj bo učitelj več tudi orgljanja, jih je skušal graški gubernij na podlagi dekreta dvorne pisarne s dne 11. avgusta 1787 odvrniti od te zahteve. V posebni tiskani okrožnici skuša ljudstvo prepričati, da slaba cerkvena godba zbranost duha le moti; tudi se šolniki, ki so bili hkrati organisti, niso bavili le s cerkveno glasbo, marveč so se dali uporabljati tudi pri ženitovanjih in gostijah in so s tem svoj poklic ponižali in s svojim nastopanjem kvarno vplivali na vzgojo mladine.

Naglica in brezobzirnost, s katero so se izvajale jožefinske reforme, so izzvale v vseh slojih mrzno do vseh cesarjevih novotarij. Ta zbuena nejevolja je postala slednjič opasna tudi mnogim dobrim naredbam. Vladna samovoljna politika je odbila od sebe dva za šolstvo zelo važna činitelja, kot sta bila škofijski ordinariat in graščinska gosposka. Saj so po smrti cesarja Jožefa II. stanovi v svoji prenapeti vnemi, da bi uničili od kraja vse cesarjeve naprave, celo zahtevali, da se odpravijo vse šole po kmetih in se premestijo v trge in mesta; skrbi pa naj zanje država sama.

To so bili torej — razen onih pri podložnikih — zopet novi vzroki, da s šolstvom ni moglo iti naprej. Včasih so iskali celo narodnostnega stika z ljudstvom, da bi ga pridobili za "nemško šolo." Ko je bilo n. pr. treba l. 1787 nastavitvi ukrajnega šolskega komisarja za celovško okrožje, je gubernij poudarjal, da mora dotičnik znati tudi slovenščino, "ki prevladuje pri večini prebivalstva celovškega okrožja."

Iz poročilo o uspehih v šolskem letu 1792 posnamemo, da je radi pomanjkanja vzdrževalnih sredstev prenehala cela vrsta osnovnih šol. Tiste pa, ki so še obstale, so imele komaj po 10 do 30 učencev. Tako je med drugim bil takrat Bled že dve leti brez šole, na Breznici je pa učil učitelj Janez Prešeren 12 dečkov in 4 deklice; sploh je imela ljubljanska kresija (Gorenjska) razen 1 normalke in 1 glavne šole le 13 osnovnih šol (takozvanih trivialk), 9 jih je pa zaspalo. K tem je treba prišteti še 4 dekliške šole, kar je kljub temu veliko nazadovanje nasproti l. 1788. ko je imela Gorenjska z Ljubljano vred 21 šol.

V novomeški kresiji je l. 1792 bilo 12 trivialk in ve zasilni šoli, kjer sta poučevala tamošnja duhovnika sama. Hodilo je tod v šolo vsega skup 378 dečkov in 68 deklic. Na vsem Kranjskem je bilo v poletnem tečaju 1792 skupaj 42 šol (v zimskem 37; l. 1791 pa 59). V te šole bi moralo hoditi 4954 otrok, a je v resnici obiskovalo šolo le 1690 dečkov in 661 deklic. Od dečkov pa jih je bilo samo na ljubljanski normalki 423.

Iz l. 1799 imamo sporočilo, da je tržaški magistrat osnoval v mestu dve nemški in dve laški ljudski šoli in vlada trdi, da te šole popolnoma zadoščajo "s svojimi enakomerno izšolanimi laškimi in slovenskimi učenci". Da se je stanje šolstva tudi na Kranjskem kljub francoskim vojniam polagoma le izboljševalo, nam dokazuje primerjava

MISEL, DELO ŽRTEV!

(Nadaljevanje s 2. strani)

prevažal v fabrikah železje, ko sem noč za nočjo prestavljal razne prošnje in prizive za naše od vseh zapuščene begunce v taboriških Trani, Barletta in Bagnoli, ko sva se ob štirih popoldne tešča in "mrka" vračala s patrom Doberškom z obiskov pri naših umirajočih bolnikih po bolnicah in pri od vseh pozabljenih trpinih po ječah in srečavala "smehljajoče se" gospe, ki so jo mahali v imenitno restavracijo (s čigavim denarjem?), ali ko sem danes po fabriki pisal spomenico za Slovenca, ki ga je krivično tožil pri Amerikancih Slovenec: eno mi je postalo jasno: Kakor mora biti naš prvi vsenarodni cilj obramba življenja našega milega, tisočkrat ogoljufanega naroda, ki upravičeno postaja nezaupen, a s tem žal gubi tudi vero vase in možnost novega poleta, tako mora biti vsopredni moralni in metodični javnopolitični preokret prvi predpogoj za uspešno narodno delo v obrambi in za večje uspehe kjerkoli. Če beležimo doslej v svoji narodni obrambi vključno veličastnim žrtvam poedincev in društev same poraze, moremo in moramo začeti lepšo pot v misli, delu in žrtvi vseh, v sodelovanju in sodločanju vseh, v skrbni obrambni bratnosti in budnosti vseh, v bratski in demokratični slogi vseh.

"Kaj bi nas moglo še trdneje združiti kot borba za naš narodni obstanek, za naše narodno življenje in kaj more našo izpostavljenost peščico še rešiti smrti, če ne tako združenje vseh svobodnih demokratičnih Slo-

vencev, posameznikov in organizacij, v Slovenski narodno-obrambni zvezi?" (II. del, št. 12.)

Javno poudarjam, kar sem že pisal posameznikom, da nočem zase nobenega mesta v odobru ali načelnstvu, želim pa obdržati pravico vsakega člana, da morem po potrebi javno predlagati kako eventualno izboljšanje ali nastopiti proti eventualnim nevarnostim zlorab. Rad pa bom z drugimi vred pomagal pri katerem koli Zvezinemu delu zastoj, za sladko zavest, da iz teh žrtvic, povezanih s tisočeriimi drugimi, klije naše narodno življenje — v varnosti živih obrambnih zidov!

Upam in želim, da pride do ustanovitve širokega dem. odbora pred koncem februarja in bo ta seznanil cenjene čitatelje z izkristalizirano zamisljo o možnostih, ciljih in delu Obrambne zveze. Če dotlej ne bo nič na vidiku, bom prosil c. uredništvo za periodično objavo sinteze zamisli v ca. 10 do 15 stolpcih v razdobju enega do dveh mesecev. Če bi bila objava nemogoča, bom prosil za naslove in vam vsem razposlal novo brošuro, kakor hitro prihranim dovolj denarja za tisk.

Kogar zanima prva provizorična Akademikova obrambna zamisel, jo bo laže in bolj razumljivo, če bo prečital zraven obeh delov "Smrt ali življenje?" še članek "Kulturna organizacija Slovencev" (katerega ponatis in popularizacijo je predlagal g. Zdravko Novak) v Ak. 1, 3 in načelno vzgojni članek "Kdo je moj bližnji?", katerega ponatis v Zborniku. Svob. Slovenije in Mohorjevem koledarju za dru-

Olok nageljčkov

Mornarji pripovedujejo o Zanzibaru, da njegovo bližino poznajo prej z nosom kakor z očmi. Pogostokrat prinaša veter prodirajoče vonjave iz gozdov vedno zelenega začimbnega drevoja na Zanzibaru in njegovega manjšega dvojčka Pemba čez 25 milj kiroko morskoo ožino vse do obal Tanganike na vzhodnoafriški celini. — Iz sadov drevja pridobivajo nageljčkove klinčke za kuhinjsko začimbo. Od tega živi 250 tisoč prebivalcev sultanata Zanzibar.

Ko je pred kratkim slavil svoj 75-letnico rojstva sultan Zanzibara, ni bilo na otoku prebivalca, ki se ne bi pri tem s hvaležnostjo spominjal tudi njegovega deda istega imena Seveda, ki je leta 1818 zasadil na otoku prva drevesa nageljčkov in s tem postavil temelje sedanji blaginji otškega prebivalstva.

Svojevstran slučaj je hotel, da so drevo presadili iz prav tako tropskih Molukov v Tihem oceanu na Zanzibar. V svoji prvotni oddajeni domovini uspeva drevo le še kot velika redkev in ndonezija, kateri pripadajo Moluki, je medtem najboljši odjemalec zanzibanskih klinčkov in nageljčevega olja, iz tega namreč v Vzhodni Aziji proizvajajo zelo zahtevani parfumi. Z njim Indoneziji in Malajci parfumiirajo svoje cigarete. Pripovedujejo celo, da so drevo na skrivaj "odpeljali" z Molukov, podobno kakor so nekaj do smrti izmučeni pustolovci kljub najstrožji prepovedi prepeljali drevo gumijskega iz Brazila na Malajo. Tudi Brazilija uvaža danes gume z Malaje.

Leta 1890 so Angleži prepustili otok Helgoland Nemcem, zato pa v zamenjavo prejeli Zanzibar. Od tega časa dalje je svet malo zvedel o otoku in njegovih prebivalcih. Britanska uprava je prinesla deželi urejene razmere, mir in blaginjo. Mali Zanzibar krije danes 80% svetovne potrebe na nageljenih klinčkih. Drugi izvozni predmet otoka je kobra.

Letošnjo letino nageljčkovih klinčkov cenijo na 20.000 ton. — Prinesla bo okrog 15 milijonov dolarjev dohodka, kar praktično pomeni popolno izravnavo celotnega uvoza živeža, oblek in ostalih potrebščin. Samo dve

go leto je priporočil č. p. B. Ambrožič. — Pozdrav Andrejčku in vsem čitateljem!

S tem vprašanjem, ki naj bo eno prvih narodnih vprašanj vsakega zavednega posameznika in društva, se začasno poslovim od vas, slovenske sestre in bratje, in vam želim, v tem pogledu in v vseh drugih, zdravo, uspehov polno novo leto.

Edi.

TA VLAK NI ZA IGRANJE — Vlak na sliki ni za igro, uporabljajo ga v atomski tovarni blizu Richlanda, Wash., za prevoz močno radioaktivne snovi od enega kemičnega aparata do drugega.

SPOR V TEMPLJIH — Med oženjenimi in neoženjenimi budistovskimi menihi v prestolnici Koreje Seulu je prišlo do hudega spora. Neoženjeni menihi zahtevajo, da njihovi oženjeni tovariši zapuste tempelje ali žene. V ta namen so vprizorili nedavno demonstracijo, pri čemer so se spopadli celo s policijo.

"Vincent Jones," pa tudi to, da bi se rada poročila s prijateljico Joanne Lee. Tako je prišlo do poroke. Po končanih cerkvenih obredih so novoporočena na stopnišču cerkve fotografirali, kakor je to povsod navada. Fotograf je bil nad svojimi posnetki tako navdušen, da je napravil nekaj povečav in jih razstavil v izložbi. Tudi v Angliji mlada dekleta z veliko radovednostjo rada občudujejo slike novoporočencev in tako so poštarice spoznale čuden par. Od tega trenutka dalje pa do policijske prijave seveda ni trajalo dolgo.

26-letni Vincent, ki zdaj stanuje s svojo mlado ženo v opremljeni sobi v mestu Cathedral v Kentu, zavrača z ogorčenjem vsako misel o nameravani prevari. "On" je mož in kot mož ima polno pravico, da se poroči. Na vprašanje, zakaj ni oblastem prijavil spremembe svojega imena in spola, pa ne ve odgovoriti.

Kovinarski teden

Mestni odbor sindikata kovinarjev, delavcev zaposlenih v kovinski industriji, je priredil pretekli mesec v Ljubljani poseben kovinarski teden, ki je bil otvorjen s slavnostno akademijo v dvorani nekdanje Delavskega zbornice na Miklošičevi cesti. Dvorana je zastoj čakala na goste — ostala je prazna. — Kovinarji so bili nekaj med najbolj zavednimi strokovničarji. Če se sedaj prireditevi, ki jih prireja njihova strokovna organizacija, udeležujejo v takem številu, je znamenje, da te organizacije ne maraja, ker pač ni njihova, ampak organ komunistične stranke.

Ženske dobljo delo

Zenska

za čiščenje, ki živi v bližini, za 3 noči v tednu od 1:30 zj. do 6 zj. v gostilni. Vprašajte na 660 E, 152 St. (9)

MALI OGLASI

Hiši naprodaj

Na E. 72 St., južno od St. Clair Ave., je naprodaj dvodružinska hiša (5-5) za \$10,500.

Na E. 74 St., južno od St. Clair Ave., je naprodaj hiša s trgovskimi prostori in 5 sobami z dolžami, 3 sobami zgoraj ter s 7 garažami in dvem prostoroma poleg njih. Ugodna priloznost!

J. J. Hrovat Realty

KE 1-6576

(jan. 12, 14)

Hiša naprodaj

V Euclidu v bližini E. 200. ceste in Lake Shore Blvd. je naprodaj 4-sobni bungalow s plinskim ogrevom. Cena \$17,900. Prodaja lastnik sam. — Kličite KE 1-1742 po 5. uri. (8)

NAPRODAJ

na East 173. cesti blizu avtobusne postaje, 6-sobna enodružinska hiša, nanovo urejena, polno podkletena, nova plinska kurjava, garaža in dovoz. Cena je samo \$12,500. ZAMENJAVA MOZNA. KOVAC REALTY

960 E. 185 St. KE 1-5030

(10)

Pohištvo naprodaj

Pohištvo, kakor novo, za vse sobe, stanovanjsko, spalnico in kuhinjo, posamezno ali vse skupaj, Electrolux pralnik in drugo. Vprašajte po 4. uri na 1157 Norwood Rd., zdolej, zadaj. (11)

Pohištvo naprodaj

Za stanovanjsko sobo in spalnico v zelo dobrem stanju. Kličite RE 1-9523 po 4. uri. (8)

Sobe se odda

Stanovanje 5 sob bo na razpolago 15. jan. na Carl Ave., za 2 ali 3 zanesljive odrasle ljudi. Za pojasnila kličite EN-1-0472.

Sax Rohmer!

SKRIVNOST DR. FU-MANČUJA

Potem je mrak vse zagrnil in medtem ko so bili naši prijatelji daleč za nami, smo mi hiteli čimdalje globlje v meglo — in brzeli proti morju, kar sem pa šele kasneje ugotovil. Divje smo pluli dalje, le dalje, čez naraščajoče sipine. Enkrat se je nenadoma pred nami pojavila velika črna gmota. Visoko nad nami so sijale luči, zvonci so zvonili, nerazumljivi kriki so preletavali meglo. Naša barka se je nevarno nagibala in šla s kljunom zdaj gor zdaj dol, a se srečno izognila vodnim brazdam prekomornika, ki bi bil skoraj lahko končal našo pot. Bilo je to tako potovanja, kakor sem ga že nekoč prej opravil ob zasledovanju voditelja rumene nevarnosti; toda to je bilo mnogo bolj strašno, zakaj zdaj smo bili doobra v Fu-Mančujevi oblasti.

Neki glas mi je začel momljati v uho. Obrnil sem svoje obvezano lice; nadzornik Weymouth je v temi dvignil svoje roke in delno odstranil zavezo z ust.

"S temi vrvmi se trudim že, odkar smo zapustili tiste zama-

škim naporom vseh moči, h kateremu ga je po mojem mnenju spodbudila bližajoča se igla, je dvignil Fu-Mančuja — za vrat in leht — in ga hotel po strani podreti.

Kitajčev prijem pa ni popustil in oba sta se kot zvijajoča se gmota zvrnila na preprogo. Baš tedaj pa se je barka zelo dvignila na krmo in vzkrik groze, ki se mi je ob tem izvil, se mi je v obvezi zadušil. Zakaj ko se je Fu-Manču hotel izmotati, je zgubil ravnotežje — padel vznak — in objemajoč Weymoutha je zdrčal v reko!

Megla ju je pogoltnila. So trenutki, o katerih se nihče ne more domisliti duševnih vtiskov, trenutki, ki so tako strašni, da si, hvala Bogu, naš spomin prav nič ne zapomni občutkov, ki so jih povzročili. To je bil tak trenutek. V glavi se mi je zmešalo. Imel sem nejasen vtis, da se je Burmanec spredaj ozrl nazaj. Tedaj se je smer barke spremenila.

Koliko časa je poteklo od žalostnega konca orjaške borbe pa do časa, ko je nenadoma pred nami vzrasel črn visok zid, tega ne morem reči.

S silovitim sunkom smo nasedli. Sledil je močan tresk in dobro še pomnim, da sem videl, kako je rjavi mož skočil ven v meglo — in to je bilo zadnje, kar sem o njem videl.

Voda je jela teči na palubo. V polni zavesti bližajoče se nevarnosti sem se pričel boriti z vrvmi, ki so me vezale; toda nisem imel v nartih moči ubogega Weymoutha in tako sem se sprijaznil z grozno in bližajočo se možnostjo, da utonem v razdalji šest čevljev od brega.

Zravenh mene se je vil in napejal Nayland Smith. Mislim, da je bila njegova namera, da bi se dotaknil Karamanehe in jo obudil. Kar njemu ni uspelo, je napravila naraščajoča voda. Tiha molitev zahvale mi je prišla iz dna duše, ko sem zapazil, da se je zganila — ko sem videl, da je dvignila roke h glavi — in videl njene velike prestrašene oči, ki so od groze sijale skozi megleno kopreno.

Weymouthov dom

Zapustili smo razbito barko le nekaj trenutkov prej, ko se je krmá pogreznila v reko. Kje se je nahajala blatna nasipina, na kateri smo se znašli, se nam ni niti sanjalo. Toda slednjič je vsaj bila suha zemlja — in bili smo osvobojeni dr. Fu-Mančuja. Smith je pogledal proti reki.

"Moj Bog!" je stokal. "Moj Bog!"

Mislil je kakor jaz na Weymoutha.

Ko nas je našla uro pozneje policijska barka na blatnih sipinah niže Greenwicha in so nam povedali, da so strupene kleti zahtevale žrtev osmih mož, smo tudi čuli novice o našem hlabrem tovarišu.

"Tam zadaj v megli, sir," je poročal nadzornik Ryman, ki je poveljeval s slabo obvladanim glasom, "tam je bilo čuti neko pošastno tuljenje in izbru-

ju. Naša nemoč je bila klavrnina in četudi bi bila noč jasna ko kristal, dvomim, da bi bili mogli ravnati drugače in prevzelo me je, da je ta smrdeča tema še naš nov sovražnik, ki nas je tiral nazaj v strahopetno zatočišče. Toda tiste čase je toliko raznih dogodkov poseglo v naše življenje, da smo kmalu nekoliko pozabili na žalostni primer in obrnili svojo skrb drugam. Morali smo misliti na Karamaneho in njenega brata. Imeli smo kratek posvet, v katerem je bilo sklenjeno, da morata za zdaj stanovati v kakem hotelu.

"Pobrigal se bom," mi je Smith zašepetal, zakaj dekletu je gledalo, "da bo tisto mesto noč in dan zastraženo."

"Ti vendar ne meniš . . ."

"Petrie! Ne morem in ne smem misliti, da je Fu-Manču mrtev, dokler ga s svojimi očmi nisem videl mrtvega!"

Kakor je bilo dogovorjeno, smo odvedli lepo orientalko in njenega brata stran od razkošnega bivališča v umazanem okviru.

Nočem se ustavljati pri zadnjih prizorih v strupenih kletih, da me ne bi dolžili, da kopicim grozo zaradi groze. Gasilci, ki so bili proti okužbi primerno zaščiteni, so znosili ven telesa žrtev, ki so bila ogrnjena v žive mrliške odeje . . .

V blag spomin

ENAJSTE OBLETNICE SMRTI LJUBLJENE IN NIKDAR POZABLJENE SOPROGE IN MATERE

JOHANNE VIDERVOL

ki je za vedno zatisnila svoje trudne oči dne 12. januarja 1944

Bog odzvel nam soprogo in mater, enajst let poteklo je od tedaj, pa mi Te nismo pozabili, v srcih živi blag spomin!

Toda v sredini našega srca Tvoj spomin živi ljubeč, počivaj v miru, blaga duša, in večna luč Ti sveti naj.

Zalujoci ostali:

ANTON VIDERVOL, soprog ANTHONY, FRANK, JAMES, sinovi ALICE HORSFALL, MAE BARAGA, PAULINE STEFFNER, in TERRY HOCEVAR, hčere

Cleveland, O., 12. jan. 1955.

Za zavarovalnino proti
OGNJU . . . NEVIHTAM
AVTO NEZGODAM
 pokličite:
JOHN ROZANCE
 15604 Waterloo Rd.
 KE-1-6681

Popravimo ogrodja in fenderje na vašem avtomobilu
SUPERIOR BODY & PAINT CO.
 6605 St. Clair Ave.
 EN 1-1633
 FRANK CVELBAR, lastnik

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pridite k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina
 6117 St. Clair Avenue Henderson 1-0628

SKALA? — Na prvi pogled bi izgledalo, kot da hoče dečko zlesti na skalo, v resnici pa je to le spodnji konec debla enega izmed ogromnih dreves, ki rasto v državi Washington. Nekatera izmed teh dreves so bila že precej velika, ko je Viljem Osvojitelj l. 1066 osvojil Anglijo. Tri in pol leta starega Jay Daw opazuje njegov oče.

U.S. POSTAGE 8¢

ROYALTY INTERNATIONAL

SERVICE ABOVE SELF 1955

NOVA ZNAMKA — Združene države bodo dale 23. feb. v promet posebno znamko v počastitev 50-letnice obstoja Rotary International. Znamka bo modre barve s podobo, kot jo kaže slika.

Delniška seja

Redna letna delniška seja

KORPORACIJE SLOVENSKEGA DOMA
 na 15810 HOLMES AVE.

se vrši

dne 30. januarja 1955 ob 1:30 popoldne

To obvestilo je smatrati uradno vsem društvom in posameznim delničarjem.

Za direktorij,
 FRANK ZNIDAR, tajnik.

A. GRDINA & SONS

POGREBNI ZAVOD in TRGOVINA S POHISTVOM

1053 EAST 62nd ST. Henderson 1-2088

URADI V COLLINWOODU:
 17002-10 LAKE SHORE BLVD. KEnmore 1-5890
 15301 WATERLOO ROAD KEnmore 1-1235

Use Our Lay-a-Way Plan

QUALITY AT A PRICE—EASY TERMS

STAKICH FURNITURE CO.

JAMES D. STAKICH, Prop.

Ivanhoe 1-8288 16305 Waterloo Road

STORE HOURS: Monday, Thursday, Friday—9 A.M. to 9 P.M.
 Tuesday-Saturday 9 A.M. to 6 P.M. — Wednesday 9 A.M. to 12 Noon

Naznanilo in Zahvala

Zalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je Bog poklical k sebi našega ljubljenelega soproga, očeta, sina in brata

Joseph Češek

ki je po 5-mesečni bolezni mirno v Gospodu zaspal dne 22. novembra 1954.

Blagi pokojni soprog, oče, sin in brat je bil rojen v Clevelandu in ob času prerane smrti star 45 let.

Prav iz srca se zahvaljujemo č. g. Msgr. Omanu za ganljive cerkvene obrede in za tolažilni govor v cerkvi.

Hvala č. g. Father Slapsaku in Father Baragi za asistenco pri pogrebnih sv. maši.

Našo globoko zahvalo naj prejmejo vsi, ki so darovali za sv. maše. Enako hvala vsem, ki so položili toliko krasnih vencev ob krsti.

Hvala vsem, ki so blagega pokojnega kropili, nas tolažili, njega izročali Bogu, in nam veliko dobrega storili.

Hvala materi pokojnega, Mrs. Gertrude Češek, za veliko pomoč in tolažbo, dasi je sama potrebovala tolažbe.

Hvala vsem, ki so ga spremili do groba. Hvala prijateljem pokojnega, ki so sedem dni hodili v cerkev molit sv. režni vgneč.

Hvala vsem, ki so dali avtomobile na razpolago in tako pripomogli, da se je toliko ljudi udeležilo pogreba. Hvala nosilcem krste.

Hvala L. Zormanu za zapete žalostinke.

Hvala L. Ferfolia pog. zavodu za spoštljivo vodstvo pogreba in za vso poslugo.

Ti, ljubljeni soprog, dobri oče edine hčere, kako je sedaj pusto in prazno, odkar so Te odnesli na božjo njivo. Kako vsi žalujemo za Teboj. Ali vsa žalost in solze Te k življenju več ne zbude. Počivaj mirno v zemlji, na svidenje nad zvezdami. Spominjamo se Te v molitvi. Ti pa prosij za nas, da kadar poteče naše življenje se zopet združimo.

Zalujoci ostali:

MARY ČEŠEK, soproga GERTRUDE, hči GERTRUDE ČEŠEK, mati JOHN in ANTON, brata MARY, ROSE por. MIRTIC, FRANCES por. ZADNIK, GERTRUDE por. MANAGE, MILDRED por. WAGNER, in JULIA por. ANDERSON, sestre

Cleveland, Ohio, 12. januarja 1955.